

Umetniki sezone v bralnem letu 2014/2015

Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS že leta skuša motivirati mlade bralce, da bi posegali po kakovostnih delih in skušali ujeti utrip sodobnih del. Tako naj bi imele prednost knjige, ki se ponašajo z nalepko zlata hruška, posebna pozornost pa naj bi bila namenjena tudi delom, ki so dobila priznanja desetnica, večernica, delom z Levstikovo nagrado – in ne nazadnje tudi delom, ki so izšla v zbirki Zlata bralka, zlati bralec.

Ker je sestavni del knjige tudi ilustracija, bodimo pozorni še na najlepšo slovensko slikanico ali na Smrekarjeve nagrajence.

Da bo mera polna, pa Bralna značka dolga leta skuša izpostaviti pomembnejše življenjske obletnice umetnikov. Letos je seznam kratek – a tudi zato, da bi se bolj poglobili v njihova dela.

V rubriki, ki smo ji dali naslov SPOMIN, KI ŽIVI, se za hip želimo ustaviti ob imenih FRANE MILČINSKI JEŽEK (stoletnica rojstva), VIDA BREST (90-letnica rojstva), in SAŠA VEGRI (80-letnica rojstva).

FRANE MILČINSKI JEŽEK

(14. decembra 1914–26. februarja 1988)

je bil pisatelj, igralec in režiser, še posebej pa je znan kot pisec in pevec šansonov. A že davno je z lutkovno igrico Zvezdica Zaspanka očaral generacije otrok, zato je vreden spomina.

VIDA BREST

(21. julija 1925–10. novembra 1985)

se je z vsem svojim delom razdajala za mladi rod. Več njenih del je povezano z vojnim časom – Ptice in grm, Orehovo leto, Majhen človek na veliki poti – zanj je prejela Levstikovo nagrado. Izbor njenega dela je naredil Niko Grafenauer s knjigo Teci, teci, soncu reci. Pred leti je izšel ponatis socialnih pravljic Veliki čarovnik Ujtata. Učenci v zadnjem triletju osnovne šole pa bodo morda posegli po njeni pesniški zbirki Tiho, tiho, srce; pesmi so po izboru njenega prijatelja Ivana Minattija izšle šele deset let po pesničini smrti; zbirka prinaša pesmi o ljubezni, nastale so približno v istem času kot legendarna zbirka Pesmi štirih.

SAŠA VEGRI

(12. decembra 1934–29. avgusta 2010)

je s svojim delom vredna spomina. Naj omenimo samo nekatera dela: Jure kvak kvak, Mama pravi, da v očkov glavi, To niso pesmi za otroke ali Kako se dela otroke in Kaj se zgodi, če kdo ne spi. Že naslovi zbirk so nenavadni, zato so vredne ponovnega branja. Še posebej pa je treba omeniti nagrajeno delo Naročje kamenčkov, izšlo tudi v zbirki Zlata bralka, zlati bralec z imenitnimi ilustracijami večkrat nagrajenega ilustratorja Damijana Stepančiča in nič manj imenitnim esejem dr. Igorja Saksida (bil je tudi predsednik Bralne značke). Bralna značka pa bo avtorici hvaležna tudi zato, ker je prva pripravila Priporočilni seznam knjig za branje.

Tudi za UMETNIKE SEZONE smo izbrali samo tri imena; spomnili se bomo 75-letnice pisatelja TONETA PARTLIČA ter 60-letnice ANDREJA ROZMANA ROZE in DESE MUCK.

Če bi jim skušali dati skupni imenovalec, bi rekli, da so vsi trije svoja dela obogatili s humorjem, ki nam je včasih bolj potreben kot kruh.

STONE PARTLIČ

(5. avgusta 1940)

Za pisatelja radi rečemo, da se smejimo, brž ko odpre usta. Vendar pa je v njegovem najvažnejšem mladinskem delu Hotel sem prijeli sonce nasmeh bolj grenak, večkrat pa nam sploh ni do smeha. In vendar: Če pisatelj Tone Partlič ne bi napisal ko ničesar drugega kot to delo, bi spomin nanj kot mladinskega pisatelja živel. Naj omenimo še nekaj del za mlade; Slišal sem, kako trava raste – to je nekakšno nadaljevanje osebnopovednih črtic, zanimiva je Dupleška mornarica, vredna branja tudi knjiga Maša in Tjaša.

Pisatelj Tone Partlič pa je bil še marsikaj: učitelj, dramatik (Moj ata, socialistični kulak), filmski scenarist, dramaturg, svoje dni tudi politik, sodelavci Bralne značke pa smo mu nadvse hvaležni, ker je bil odličen predsednik Bralne značke.

ANDREJ ROZMAN ROZA

(25. maja 1955)

Andrej Rozman Roza mora biti odličen, saj ima v svojem datumu prgišče petic. Je eden izmed redkih, ki zna tudi več stoglavo množico značkarjev pripraviti do smeha in pozornega poslušanja. Njegovo delo je obsežno, tako da boste lahko izbirali – a boste pri vsakem delu zaželeli, da bi podobno knjigo še brali: Rimanice za predgospodiče, Mihec, duh in uganka, Črvice pesmi, Mali rimski cirkus, Uganke, Mihec gre prvič okrog sveta, Skrivnost špurkov, Najbolj dolgočasna knjiga na svetu ... in še in še ...

Tudi on je marsikaj – pesnik, pisatelj, dramatik, prevajalec, igravec in režiser, predvsem pa nosilec številnih priznanj; ima Severjevo, Levstikovo in Ježkovo nagrado!

DESA MUCK

(29. avgusta 1955)

Tudi Desa Muck je vsestranska umetnica; danes je svobodna umetnica; je televizijska in filmska igralka, piše stripe, scenarije, radijske igre in še marsikaj. Predvsem pa je mladinska pisateljica, ki jo bralci razgrabijo; dolga leta je bila s svojim delom zmagovalka pri najljubših knjigah. Njena humorno obarvana proza iz sodobnega sveta je pisana na kožo današnjih bralcev, zato smo prepričani, da mnoga njena dela že poznate: Pod milim nebom, Lažniva Suzi, serija pripovedi Blazno resni (o šoli, seksu, slavnih) ali Anica ...

Pisatelj France Bevk je že davno rekel: Knjiga, ki ni vredna dvakratnega branja, tudi enkratnega branja ni vredna.

Prepričani smo, da so vsa dela omenjenih ustvarjalcev vredna vsaj dvakratnega branja, zato: Na veselo branje!

Jože Zupan